

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 24 października 2024 r.,
w sprawie dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w P. **R. N.** o sygn. I ZSK 29/22,
wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. – A. G. o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w sprawie o sygn. I ZSK 29/22

postanowił:

wniosek o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego od udziału w sprawie o sygn. akt I ZSK 29/22 pozostawić bez rozpoznania

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. A. G. złożyła wniosek z dnia 18 stycznia 2021 r. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego w P. R. N. Sprawa ta została zarejestrowana w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. I ZSK 29/22 (wcześniej w Izbie Dyscyplinarnej pod sygn. I DSK 21/22). Do jej rozpoznania został wyznaczony w dniu 27 września 2022 r. SSN Paweł Wojciechowski, a następnie zarządzeniem z dnia 28 maja 2024 r. zostali wyznaczeni pozostali członkowie składu orzekającego: Wiesław Koziulewicz (przewodniczący) i Ławnik SN Radosław Jeż. Tego samego dnia, został

wyznaczony termin rozpoznania sprawy na dzień 7 sierpnia 2024 r. (k. 81). O terminie tym zostały poinformowane strony, w tym Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. w dniu 5 czerwca 2024 r. (k. 92).

Pismami z dnia 5 i 6 sierpnia 2024 r., które wpłynęły do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego w dniu 7 sierpnia 2024 r. o godz. 7.47, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. A. G. wniosła o zmianę terminu rozprawy oraz o wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. I ZSK 29/22, sędziów Sądu Najwyższego Wiesława Kozielewicza i Pawła Wojciechowskiego oraz ławnika SN Radosława Jeża wskazując, iż skład ten orzekał już na podstawie tego samego materiału dowodowego w sprawie o sygn. II ZOW 39/23, wobec powyższego zachodzi uzasadniona wątpliwość co do bezstronności tych osób.

Sąd Najwyższy na rozprawie w dniu 7 sierpnia 2024 r. nie uwzględnił wniosku o jej odroczenie, natomiast odnosząc się do wniosku o wyłączenie sędziów postanowił kontynuować czynności odwołując się w tym zakresie do art. 42 § 3 zd. 3 k.p.k. i wskazując, że czynności procesowe dokonane z udziałem sędziów, którzy zostaliby następnie wyłączeni, staną się bezskuteczne. Po rozpoznaniu sprawy tego samego dnia Sąd Najwyższy wydał wyrok, którym uniewinnił SSR R. N. od dokonania zarzucanego mu czynu. Wnioski o wyłączenie zostały przedstawione Przewodniczącemu I Wydziału IOZ SN i zarejestrowane pod sygn.: I ZO 124/24 (dot. SSN Wiesława Kozielewicza), I ZO 125/24 (dot. SSN Pawła Wojciechowskiego) i I ZO 126/24 (dot. ławnika SN Radosława Jeża). Sprawa o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego o sygn. I ZO 125/24 została przydzielona do rozpoznania SSN Barbarze Skoczowskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. powinno nastąpić również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi

niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. np. postanowienia SN: z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. akt II ZO 73/22; z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22). W tym zakresie należy jedynie zasygnalizować, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Pawła Wojciechowskiego w następstwie wzięcia przez niego udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., prowadzą nie tylko do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 EKPC w postaci prawa strony postępowania do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą, ale także do uznania, że sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. w szczególności uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, oraz uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4-4110-1/20, która, z uwagi na statusu zasady prawnej, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego; zob. również wyrok ETPC z dnia 3 lutego 2022 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, nr 1469/20). W świetle argumentacji wskazanej w tych orzeczeniach zachodziły podstawy, by SSN Paweł Wojciechowski podlegał wyłączeniu od rozpoznawania sprawy toczącej się w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I ZSK 29/22.

W niniejsze sprawie wnioski o wyłączenie tego sędziego został jednak pozostawiony bez rozpoznania. Problem prawny związany z wyłączeniem sędziego po wydaniu merytorycznego orzeczenia w sprawie przez sąd, w którego składzie zasiadał ten sędzia został szeroko omówiony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2023 r. sygn. II ZO 39/22 i powielanie obszernej argumentacji tam zawartej nie jest konieczne. Należy jedynie podkreślić, co zostało wyrażone także w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., sygn. akt II ZO 61/22, że stwierdzanie bezskuteczności czynności procesowych dokonywanych z udziałem sędziego, wobec którego złożono wnioski o wyłączenie, nie może dotyczyć merytorycznych orzeczeń kończących sprawę na danym etapie rozpoznania. Wyrok, w szczególności prawomocny, nie może stać się bezskuteczny ze względu na wydanie jednoosobowo incydentalnego postanowienia w sprawie o wyłączenie. Skutkiem wydania postanowienia o wyłączeniu sędziego

byłaby bowiem konieczność ponownego wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Oznacza to, że art. 42 § 3 k.p.k. de facto wprowadzałby instrument służący wzruszaniu orzeczeń, w tym orzeczeń prawomocnych, a procedura karna przewiduje ścisłe zasady dotyczące możliwości zaskarżenia decyzji procesowych.

W realiach niniejszej sprawy, wyrok Sądu Najwyższego wydany w dniu 7 sierpnia 2024 r. uniewinniający R. N. od zarzucanego mu czynu nie jest prawomocny, stąd też argumenty podniesione we wniosku o wyłączenie sędziów mogą stanowić podstawę zaskarżenia powyższego wyroku.

Wydaje się jednak konieczne ponowne podkreślenie, za postanowieniem z dnia 25 maja 2023 r., że art. 42 § 3 k.p.k., wykładany w zw. z art. 2 i art. 45 ust. 1 i 2 Konstytucji RP oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, nie może być rozumiany w ten sposób, że zezwala na wydanie merytorycznego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie w danej instancji (w szczególności wyroku, postanowienia, uchwały, orzeczenia) w sytuacji, w której nie został uprzednio rozstrzygnięty wniosek o wyłączenie sędziego złożony na podstawie art. 41 k.p.k.

Na marginesie dodatkowo wskazać należy, że złożenie wniosku o wyłączenie od orzekania składu sędziowskiego w dniu rozpoznawania sprawy, tj. 7 sierpnia 2024 r. daje podstawy do przyjęcia, że Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego złożyła go instrumentalnie i zmierzał on do celowego przedłużenia trwającego postępowania dyscyplinarnego zwłaszcza, że zawiadomienie o terminie rozprawy i o składzie rozpoznającym sprawę zostało skutecznie doręczone Zastępcy Rzecznika w dniu 5 czerwca 2024 r., czyli 2 miesiące wcześniej, a wyroki w sprawach, do których się odwołuje we wniosku zostały wydane jeszcze wcześniej, bo w dniu 13 marca 2024 r. (sprawa II ZOW 39/23) i w dniu 24 kwietnia 2024 r. (sprawa I ZSK 1/23).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[M. T.]

r.g.

